

RAPOOL tavaszi repce technológiai javaslatok 2017

A tél végéhez közeledve egyre heterogénebb képet mutatnak az őszi káposztarepce-állományok az egyes országrészekben. Azokon a termőhelyeken, ahol a termelők az őszi vetések részleges újravetése mellett döntenek, a lehetséges alternatívák közé – a várható árak ismeretében – a tavaszi repce is felsorakozik. A tavaszi repce termőképessége ugyan elmarad az ősziétől, de jó körülmények között, magas technológiai szint mellett jövedelmező tavaszi alternatíva lehet. Ökonómiai értékelése során nem szabad megfeledkezni arról, hogy kiváló elővetemény, illetve a talajszerkezetre gyakorolt jótékony hatásairól sem. Kétségtelen, hogy jövedelmezősége általában nem éri el az ősziét, de reális értékelésekor a lehetséges tavaszi vetésű alternatívákkal kell összevetni. **Az őszi, megritkult állományok foltszerű kipótlása tavaszi repccel nem ajánlott, ugyanis vegetációs ciklusuk eltérő, a tavaszi repce két-három héttel később érlik.**

Talajigény, talaj-előkészítés

Talajigénye alapvetően nem tér el az ősziétől. Rövidebb tenyészideje miatt azonban a tavaszi repce kompenzációs képessége gyengébb, azaz a vegetáció alatt bekövetkező stresszhelyzetek, vízhiány jelentősebben befolyásolják a termés nagyságát.

A tavaszi repce is aprómorzás, jól ülepedett magágyat igényel, amelyhez az őszi mélyszántás teremti meg a szükséges alapot. A téli csapadék jobban hasznosul, a talaj is jobban ülepedik, és tavaszra csak a magágykészítés marad. Szántás nélküli talajművelés is alkalmazható, de feltétlenül ügyelni kell a talajtömörödés elkerülésére. A talaj felső rétegének jó átszellőzöttsége biztosítja a talajhőmérséklet gyorsabb emelkedését, a jó kelést.

Fajtaválasztás

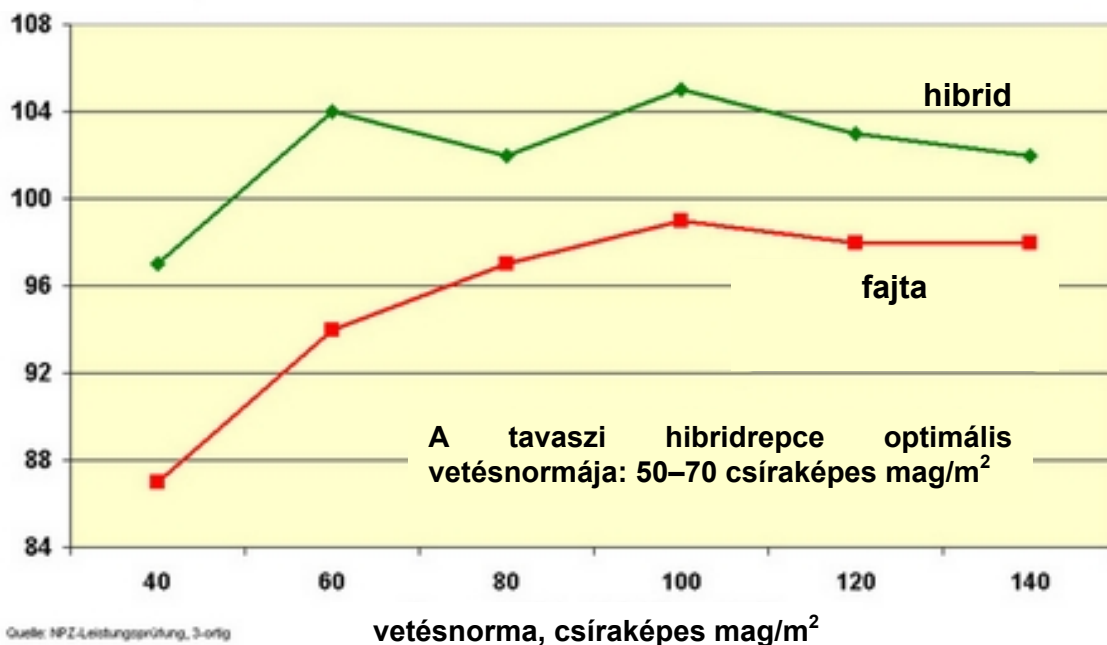
A hibridnemesítés már uralkodóvá vált a tavaszi repcében is, a köztermesztésben megjelentek a tavaszi hibridek, amelyek a korábbi fajtákhoz képest 8-10%-os terméstöbblet elérésére képesek. A hibridekre jellemző erőteljesebb gyökérszét, jobb aszály- és stressztűrés lehetővé teszi, hogy kritikus körülmények között is jövedelmező maradjon a termesztés. Erőteljesebb kezdeti fejlődésük, az eddigi fajtáknál jóval korábbi virágzásuk és érésük különösen gyengébb termőhelyeken, kritikusabb környezeti feltételek esetén válik előnyükre.

Magasabb vetőmagköltségüket – az aktuális piaci árakon kalkulálva – már kevesebb mint 100 kilogramm terméstöbblettel nagy biztonsággal tudják ellensúlyozni, a nagyobb termésbiztonság és termésstabilitás előnyeikről nem is beszélve.

Tavaszi repce-fajták, illetve -hibridek vetésnormája és terméshozama

termés (rel. %)

Vetés

A vetést célszerű minél korábban (mint a zabot), száraz körülmények között elvégezni. A késői vetés és az ezzel összefüggő későbbi betakarítás kedvezőtlen körülmények között tovább növeli a termelés kockázatát. Késői vetéskor a tavaszi repce nem képes a szükséges vegetatív tömeg kifejlesztésére, ami a magas termésmennyiséget megalapozza. A korai vetés viszont erősíti a vegetatív növekedést, a mélyebb gyökerezés biztosítja a jobb víz- és tápanyagellátást, növekszik a termésbiztonság, így csökkenhet az állomány klímaérzékenysége. A vetőmag csírázása már 2-3 °C talajhőmérsékleten elkezdődik. A tavaszi repce korai fejlődési szakaszában -4 °C alatti hőmérsékletre érzékenyen reagál, ugyanakkor jellemző, hogy fagypont alatti hőmérséklet esetén a növényi részek megkeményednek, és ebben az állapotában a tavaszi repce akár -8 °C-os fagyot is elvisel. A fiatal növények kisebb fagykárok után jól regenerálódnak, ezért esetleges kitércsázása előtt érdemes néhány nap időt adni neki.

A magágy kedvező vízellátottsága esetén a vetésmélység egy-két centiméter legyen, száraz körülmények között maximum három centiméter, talajtömörítéssel. Az ajánlott vetésnorma a vetésidőtől függően 80–120 csíráképes mag/m² a fajták esetén (az ezermagtömeg függvényében ez 3,5-5,0 kg/ha vetőmagmennyiséget jelenthet). Hibrideknél a kivetendő mag mennyisége ennél lényegesen alacsonyabb, 50–70 csíráképes mag/m² (körülbelül 3,0-4,0 kg/ha). Későbbi vetéskor szükséges a kivetendő mag mennyiségének növelése, mivel a nappalok hosszának változása, valamint a növekvő hőmérséklet gyors szárba indulást és virágzást okoz, lerövidítve ezzel azt az időszakot, amely egy erőteljes, robusztus, nagyszámú oldalelágazást létrehozó növény szerkezet kialakulásához szükséges. Csökken az elágazódások száma, így nagyobb vetésnormával, nagyobb egyedsűrűséggel kell legalább részben ellensúlyozni a várható terméskiesést.

Tápanyagellátás

A jó fejlettségű tavaszirepce-állomány terméspotenciálja jóval meghaladja a három tonnát. Hogy a gyakorlatban ez ritkán realizálódik, az számos okra, többek között vízhiányra, hőségre, állati kártevőkre vezethető vissza. Ezek a körülmények megnehezítik a tápanyagigény pontos meghatározását. A tavaszi repce rövidebb tenyészideje és sekélyebb gyökérzete miatt igényli a jó tápanyagellátást. 3 t/ha termés eléréséhez mintegy 70 kg/ha P_2O_5 , 160 kg/ha K_2O , valamint 50 kg/ha MgO hatóanyagoknak kell a talajkészletből, illetve az alaptrágyázásból rendelkezésre állnia.

A nitrogénigény 100 kg terméselvárássra 5-6 kg hatóanyag. Javasolt vetéskor 80-100 kg nitrogén/ha kijuttatása, valamint a szárba indulás kezdetére időzített 40 kg nitrogén/ha második adag. Kedvező körülmények, magas terméskilátások esetén javasolt egy növényvédelmi kezeléssel kombinált harmadik kijuttatás is, 10–20 kg nitrogén/ha adagban. A nitrogénellátás teljes egészében biztosítható hígtrágyával. Vetés előtt javasolt maximum 20 m³ talajba dolgozása, a virágbimbók megjelenéséig további 10-15 m³ kijuttatására nyílik mód.

A kéntrágyázás különösen fontossá vált azóta, hogy a légköri utánpótlás számottevően lecsökkent. 20-30 kg kén/ha (1 kg kén 100 kg terméselvárássra) megelőzi az akut kénhiány kialakulását. A kénhiány, ellentétben a nitrogénhiánnyal, először a legfiatalabb leveleken jelentkezik (a szélről befelé haladva kivilágosodnak a levelek). Halványsárga és fehér szíromlevelek az akut kénhiány legbiztosabb jelei. Ilyen esetben azonnali levéltrágyázással (keserűső, ammónium-szulfát) mérsékelhető a termés kiesés. A megfelelő bórellátottság a zavartalan virágzás és a megfelelő terméskötődés alapfeltétele.

Növényvédelem

A tavaszi repce gyomelnyomó képessége jó. A viszonylag magasabb vetési norma és a gyors fiatalkori növekedés általában elegendő a gyomelnyomó képességhez, de a korai vetés esetére javasolt csökkentett vetőmagdózis kedvezőtlen fejlődési körülményekkel kiegészülve szükségessé teheti a gyomirtást.

Az állati kártevők valójában megegyeznek az őszi káposztarepce tavaszi károsítóival, a tavaszi repce rövidebb tenyészideje és gyors korai fejlődése miatt általában kisebb a kártételük. A fénybogár tekinthető a legfontosabb kártevőnek, korai fejlődési stádiumban már egy-két bogár/növény esetén szükséges a védekezés. A repcebecő-ormányos, illetve a repcebecőszúnyog különösen a környező őszi káposztarepce-táblákról vándorolhat át. A repcedarázs és a levéltetvek ellen általában ritkán kell vegyszeresen védekezni.

A virágzás alatti csapadékos, párás idő elősegítheti a gombabetegségek, főleg a szklerotínia megjelenését. Az érés során jelentkező nagy mennyiségű csapadék alternária- és botritiszfertőzést okozhat, amelyek elsősorban a korai becőfelpattanás miatt csökkenthetik a termést. Az ily módon fertőződött állományokat a lehető leggyorsabban célszerű betakarítani.

Szárcsökkentő alkalmazása csak különösen buja állományok, gyenge állóképességű fajták és rendkívül csapadékos körülmények között indokolt. Szárazság, hőség esetén az ilyen kezelések termésvesztést okoznak!

Betakarítás

A tavaszi repce betakarítása – a vetésidő függvényében – két-három héttel későbbre esik, mint az őszié. Az aratás technikai feltételei megegyeznek az ősziével. Vékonyabb szára és általában kisebb zöldtömege miatt betakarítása gyorsabb.

RAPOOL tavaszi repce fajtajellemzők és technológiai javaslatok 2017

ACHAT	
Fajtatípus	hibrid
Termőképesség	+++
Olajtartalom	++
Olajtermés	+++
Virágzás kezdete	középkorai
Érésidő	középérésű
Pergési hajlam	alacsony
Javasolt vetésidő	korán, a zab vetésidejével egy időben, a csírázás már 2-3 °C talajhőmérsékleten megindul
Vetési norma	60–70 csíráképes mag/m ² körülbelül 3,0-4,0 kg/ha
Vetésmélység	
jó vízellátottság esetén	1-2 cm
száraz körülmények esetén	2-3 cm
Tápanyagigény	
vetés előtt kijuttatva	nitrogén: 50–80 kg/ha foszfor: 40–60 kg/ha kálium: 100–150 kg/ha kén: 20–30 kg/ha
szárba induláskor	nitrogén: 40–50 kg/ha
Növénymagasság	magas
Állóképesség	+++
Gyomirtás	kelés előtt és kelés után egyaránt lehetséges
Növénynyélvédelem	
fénybogár	szárba indulástól, 1-2 bogár/növény esetén
ormányosok, repcebecőszúnyog	sárga tálas ellenőrzés alapján
gombabetegségek	csapadékos időjárás esetén virágzásban javasolt a védekezés
Betakarítás	2-3 héttel az őszi káposztarepce után
Vetőmag-kiszerezés	2,1 millió csíra/zsák

+++ = kiemelkedően jó/erőteljes/alkalmas, O = átlagos, – = nem javasolt/kedvezőtlen/alkalmatlan